

OD AUTORÓW

Niniejszy zeszyt „Transformacji Prawa Prywatnego” dedykowany jest Pani prof. dr hab. Janinie Preussner–Zamorskiej. Pani Profesor od początku swojej kariery naukowej w 1965 r. aż do przejścia na emeryturę w 2011 r. związana była z Uniwersytetem Jagiellońskim.

Bezpośrednio po studiach odbytych na Wydziale Prawa i Administracji UJ rozpoczęła staż, a następnie została zatrudniona od 1966 r. na stanowisku asystenta i starszego asystenta, na którym pracowała do czasu uzyskania stopnia naukowego doktora nauk prawnych w marcu 1972 r. na podstawie rozprawy doktorskiej *Prawo do autorstwa wynalazku* (ogłoszonej drukiem w 1974 r.). Rozprawa ta zdobyła pierwsze miejsce w konkursie Urzędu Patentowego w 1974 r. w grupie prac doktorskich z zakresu prawa wynalazczego.

Równolegle do pracy naukowej odbywała pozaetatową aplikację sędziowską w Sądzie Okręgowym w Krakowie w latach 1966–1968, zakończoną egzaminem sędziowskim.

Od października 1972 r. została zatrudniona jako adiunkt w ówczesnym Instytucie Prawa Cywilnego. W grudniu 1978 r. na podstawie rozprawy habilitacyjnej *Nieważność jako postać wadliwości czynności prawnej* (Kraków 1977) uzyskała stopień doktora habilitowanego. Za rozprawę habilitacyjną otrzymała nagrodę Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki.

Od 1980 r. Pani Profesor pracowała jako docent, a od 1993 r. jako profesor nadzwyczajny. W 2000 r. uzyskała tytuł profesora nadzwyczajnego nauk prawnych. W latach 2002/2003 i 2007/2008 kierowała Katedrą Prawa Cywilnego UJ. Była promotorem kilku doktoratów i kilkuset prac magisterskich.

Pracę na uczelni Pani Profesor łączyła z pracą adwokata, prowadząc od połowy 1992 r. do przejścia na emeryturę indywidualną kancelarię adwokacką. Brała udział jako ekspert między innymi w pracach nad kodeksem deontologicznym lekarzy weterynarii. Opracowywała także ekspertyzy na zlecenie Naczelnej Izby Lekarskiej i Krajowej Izby Weterynaryjnej. Ponadto warto podkreślić zaangażowanie Pani Profesor w działalność — reaktywowanej po Okrągłym Stole w marcu

1989 r. — Społecznej Rady Legislacyjnej Centrum Obywatelskich Inicjatyw Ustawodawczych NSZZ „Solidarność”, przede wszystkim zaś w pracach nad społecznym projektem prawa prasowego. W połowie lat pięćdziesiątych XX wieku Pani Profesor uczestniczyła również w pracach nad nowym prawem pocztowym.

W swojej twórczości naukowej Pani Profesor podejmowała zagadnienia z zakresu prawa wynalazczego (patentowego), czynności prawnych, prawa autorskiego, prawa reklamy i zwalczania nieuczciwej konkurencji. Prawu wynalazczemu poświęcone były przede wszystkim publikacje w początkowym okresie jej działalności naukowej. Na szczególne podkreślenie zasługuje wspomniana już monografia dotycząca autorstwa wynalazku oraz opracowania dotyczące autorstwa projektu wynalazczego, wzoru zdobniczego i znaku towarowego w pracy zbiorowej *Prawo wynalazcze. Zagadnienia wybrane* pod redakcją S. Grzybowskiego (Warszawa 1978). Warto może nadmienić, że tematyką prawa wynalazczego Pani Profesor zainteresowała się pod wpływem swojego mistrza, prof. Stefana Grzybowskiego, z którym łączyły ją szczególnie więzy długoletniej sympatii i przyjaźni. Profesor Stefan Grzybowski towarzyszył Jej w toku całej kariery naukowej — był promotorem Jej pracy magisterskiej i następnie rozprawy doktorskiej, a także recenzentem w przewodzie habilitacyjnym i w postępowaniu o tytuł profesora.

Drugim ważnym obszarem badań prowadzonych przez Panią Profesor były zagadnienia wadliwości czynności prawnych i jej poszczególnych postaci. Tej tematyce poświęcona była wspomniana już rozprawa habilitacyjna oraz wydana kilka lat później znakomita monografia *Nieważność czynności prawnej w prawie cywilnym* (Warszawa 1983), a także wiele pomniejszych rozpraw (na przykład *Wykonanie nieważnej umowy* i *Z problematyki konstytutywnych elementów czynności prawnych*, obydwie prace ogłoszone w „Studiach Cywilistycznych” 1979, t. XXX, *Czy można mówić o nieważności uznania dziecka*, „Studia Cywilistyczne” 1982, t. XXXII). W opracowaniach tych, a zwłaszcza monografii z 1983 r., broniła tezy o konieczności rozgraniczenia bezwzględnie nieważnych czynności prawnych od czynności nieistniejących. Przeciwwstawiała się pogładowi kwestionującemu kwalifikowanie bezwzględnie nieważnej czynności prawnej jako zdarzenia prawnie relewantnego.

Wskazywała, że bezwzględnie nieważne czynności prawne mogą mieć prawną doniosłość, podczas gdy czynności nieistniejące pozbawione są wszelkiej prawnej doniosłości. Opowiadała się za dopuszczalnością konwalidacji nieważnych czynności prawnych oraz ich konwersji, którą rozumiała jako odmienną kwalifikację dokonanej czynności prawnej, gdy nieważna czynność prawna spełniała wymagania czynności prawnej innego typu.

Kolejnym polem badań Pani Profesor jest problematyka prawa autorskiego. W tym zakresie najważniejszym Jej opracowaniem jest rozdział w *Systemie prawa prywatnego* (t. 13, wyd. 1, Warszawa 2003; wyd. 2, Warszawa 2007) poświęcony dozwolonemu użytkowi utworów chronionych prawem autorskim. U podstaw prezentowanej przez Nią koncepcji dozwolonego użytku leży „neoklasyczne” ujęcie

funkcji przypisywanych ustanowieniu prawnej wyłączności korzystania z dóbr niematerialnych. Na tym założeniu opiera się Jej zdaniem rozstrzygnięcie konfliktu interesów między twórcą i innymi podmiotami uprawnionymi do utworu a ich użytkownikami w obowiązującej ustawie z 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych. W opracowaniu tym zwraca uwagę na potrzebę odmiennego spojrzenia na instytucję dozwolonego użytku w dobie gwałtownego rozwoju techniki oraz sięgnięcia do zagadnień natury konstrukcyjnej przy dokonywaniu analizy regulujących ją przepisów. Jak ważne i aktualne są to zagadnienia, mogą świadczyć protesty, jakie na całym świecie, w tym i w Polsce, wzbudziła proponowana konwencja mająca wzmacniać ochronę monopolu twórców i podmiotów uprawnionych z tytułu praw na dobrach niematerialnych (ACTA) kosztem użytkowników Internetu.

Najnowszym kierunkiem zainteresowań naukowych Pani Profesor są zagadnienia reklamy i zwalczania nieuczciwej konkurencji. Ich rezultatem są opracowania poświęcone aksjologicznym uwarunkowaniom reklamy („Zeszyty Naukowe UJ. Prace z Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej” 1993, z. 62), zakazów reklamowania wolnych zawodów („Rejent” 1994, nr 3), ochrony konsumenta w dziedzinie reklamy („Kwartalnik Prawa Prywatnego” 1996, z. 1). Pani Profesor zwracała także uwagę na ważny problem wykładni i funkcji ogólnej klauzuli czynu nieuczciwej konkurencji („Kwartalnik Prawa Prywatnego” 1997, z. 1). Innymi wątkami podejmowanymi przez Panią Profesor są zagadnienia prawa do przedsiębiorstwa, zastawu (w szczególności zastawu na prawach na dobrach niematerialnych) czy ochrony konsumentów (zwłaszcza problematyka timesharingu).

Za wybitne zasługi w pracy naukowej Pani Profesor Janina Preussner-Zamorska została odznaczona w 2003 r. krzyżem kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zamieszczone w niniejszym zeszycie artykuły autorstwa pracowników i doktorantów Katedry Prawa Cywilnego oraz Instytutu Prawa Własności Intelektualnej UJ są wyrazem szacunku oraz skromnym podziękowaniem autorów dla Pani Profesor za wszelką naukę, okazywaną z Jej strony pomoc, a nade wszystko życzliwość w codziennych kontaktach.

Jerzy Pisuliński

Kraków, wrzesień 2012